

VI Міжнародна науково-практична
конференція

ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ СУЧАСНОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ

27 березня 2026 р.
м. Харків, Україна

**Цифрова трансформація ринкових досліджень
у виробничому секторі фармації та біотехнології**

Рогуля О. Ю., Крупенко Х. С.

Кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
rogulyaolga@gmail.com

Біотехнологія та фармація є одними з найбільш капіталомістких і регульованих галузей. Згідно з даними компанії Deloitte, середня вартість розробки інноваційного лікарського засобу у 2024 році становила 2,28 млрд дол. США, при цьому провідні компанії витратили понад 7,7 млрд дол. США на клінічні випробування препаратів, розробку яких згодом було припинено. Отже, в умовах високого ризику ринкові дослідження є основою управлінських рішень на етапах наукових досліджень і зберігають значущість під час перебування продукту на ринку.

Маркетингові дослідження у виробничому секторі охоплюють кілька ключових напрямів, одним із яких є аналіз конкурентного середовища та виробничих потужностей, що включає бенчмаркінг технологічних платформ, оцінку завантаженості підприємств, моніторинг конкурентного пайплайну (у сегменті біосимілярів) та аналіз ланцюгів постачання АФІ. Окремим напрямом є дослідження ланцюга створення вартості, в межах якого здійснюється оцінка ринку CDMO для обґрунтування рішень щодо контрактного виробництва, а також аналіз M&A-активності з метою визначення стратегічних напрямів інтеграції.

Встановлено, що трансформація ринкових досліджень пов'язана із впровадженням штучного інтелекту (ШІ) та предиктивної аналітики для обробки масивів неструктурованих даних. Платформи Market Intelligence (AlphaSense, Veeva, IQVIA) забезпечують автоматизований моніторинг патентів, наукових публікацій та галузевих звітів у режимі реального часу. Зокрема, аналіз тональності публічних виступів і звітів топ-менеджменту компаній дає змогу

виявляти приховані стратегічні пріоритети конкурентів. Предиктивне моделювання ринкового попиту ґрунтується на синергії епідеміологічних даних, демографічних прогнозів та макроекономічних індикаторів.

Актуальним є аналіз даних реального світу (Real World Evidence, RWE), який дає змогу досліджувати фактичні призначення препаратів і поведінку лікарів, на відміну від контрольованих умов клінічних випробувань, що стає інструментом точного планування обсягів виробництва. Дані електронних медичних записів і страхових реєстрів забезпечують прогнозування споживання на рівні популяцій, формуючи доказову базу для виробничих рішень. Digital Phenotyping та цифрові біомаркери дають змогу глибше зрозуміти вплив захворювання на щоденну активність пацієнта, що є важливим для оцінки реальної ефективності терапії та коригування маркетингової стратегії. Social Listening на основі ШІ передбачає аналіз форумів пацієнтів і груп підтримки з метою виявлення незадоволених потреб ринку та рідкісних побічних ефектів, які могли бути не зафіксовані під час клінічних випробувань через обмежену кількість випадків. Моніторинг професійних мереж (зокрема, LinkedIn) і галузевих конференцій є додатковим інструментом відстеження позицій лідерів галузі та формування актуальної картини ринкових трендів. Перспективним методом мінімізації інвестиційних ризиків є Digital Twin (цифровий двійник) — імітаційне моделювання виробничих процесів, що дає змогу тестувати сценарії зміни обсягів виробництва або диверсифікації постачальників АФІ. Для комплексного аналізу ринку використовуються спеціалізовані платформи (Citeline, Evaluate Pharma, GlobalData), які забезпечують бенчмаркінг виробничих потужностей, моніторинг конкурентного середовища та оцінку частки ринку у розрізі терапевтичних класів і географічних сегментів.

Отже, ринкові дослідження стають ключовим інструментом обґрунтування стратегічних рішень у біотехнологічному та фармацевтичному виробництві. Інтеграція ШІ, предиктивної аналітики та RWE забезпечує підвищення точності прогнозування, оптимізацію виробничих процесів і зниження ймовірності інвестиційних помилок.